

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. D. Băbălău)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, O. Cojocaru, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând cererea depusă de SRL „Basconslux” cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a unei sintagme din art. 1929 alin. (1) din Codul civil și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă SRL „Basconslux” împotriva ÎM „Benfatto Plast” SRL cu privire la încasarea datoriei și la acțiunea reconvențională depusă de ÎM „Benfatto Plast” SRL împotriva SRL „Basconslux” cu privire la constatarea existenței contractului de societate civilă și declararea nulității actelor juridice ca fictive,

c o n s t a t ă :

La 18 ianuarie 2019, SRL „Basconslux” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Benfatto Plast” SRL cu privire la încasarea datoriei și a dobânzilor de întârziere în mărime de 8 481 011,11 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 17 iunie 2006, SRL „Basconslux” a încheiat cu ÎM „Benfatto” SRL un contract de împrumut în baza căruia s-a obligat să împrumute SRL „Benfatto” suma de 2 500 000 lei. Conform contractului, ÎM „Benfatto” SRL s-a obligat să restituie banii împrumutați în termen de 5 ani, termen calculat din ziua primirii banilor în contul bancar a împrumutatului.

ÎM „Benfatto Plast” S.R.L. nu a recunoscut cerințele acțiunii și a depus acțiune reconvențională împotriva SRL „Basconslux”, solicitând constatarea existenței contractului de societate civilă precum și declararea nulității actelor juridice ca fiind fictive.

În motivarea acțiunii reconvenționale a indicat că, în anul 2006 SRL „Basconslux”, ÎM „Benfatto Plast” SRL, ÎM „Benfatto” SRL și SRL „Uzina de Echipament Tehnologic” au încheiat un contract de societate civilă, scopul fiind construirea unor blocuri locative.

Prin acest contract ÎM „Benfatto Plast” SRL, ÎM „Benfatto” SRL și SRL

„Uzina de Echipament Tehnologic” au pus la dispoziția SRL „Basconslux”, ca aport, un teren pentru construcție în mun. Chișinău, str. Colina Pușkin, 3 și construcțiile existente pe acest teren, iar SRL „Basconslux”, ca aport, s-a obligat să efectueze demolarea construcțiilor vechi menționate, perfectarea tuturor actelor aferente, construcția și suportarea tuturor cheltuielilor legate de construirea blocurilor locative.

În schimbul contribuțiilor nominalizate fiecare parte va primi ca cotă parte un anumit procent din suprafața construită, mărimea căreia va fi stabilită în conformitate cu proiectul concordat de părți. Astfel, între părțile a apărut la acel moment un contract de societate civilă, încheiat verbal, confirmat ulterior prin elemente de fapt, prin care asociații s-au obligat reciproc să urmărească în comun scopuri economice de construire a unor blocuri locative, fără a constitui o persoană juridică în acest sens, având un obiect licit, constituit în interesul comun al asociaților. Fiind respectate prevederile art. art. 1339, 1340, 1341 ale Codului Civil.

Prin hotărârea din 04 septembrie 2020 a Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Basconslux”.

A fost încasată de la ÎM „Benfatto Plast” SRL în beneficiul SRL „Basconslux” datoria în mărime de 5 907 484,28 lei, dobânda de întârziere în mărime de 2 573 526,83 lei și cheltuielile pentru taxa de stat în suma de 50 000 lei;

A fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea reconvențională ÎM „Benfatto Plast” SRL către SRL „Basconslux” cu privire la constatarea existenței contractului de societate civilă, declararea nulității contractului de împrumut și ordinelor de plată, altor acte juridice.

Prin decizia deciziei din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel depusă de ÎM „Benfatto Plast” SRL, casată hotărârea din 04 septembrie 2020 a Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) în partea respingerii acțiunii reconvenționale cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

A fost recunoscută valabilitatea contractului de societate civilă încheiat între ÎM „Benfatto Plast” SRL și SRL „Basconslux”, construcția blocurilor locative în municipiul Chișinău, str. Colina Pușkin, 3, pe terenul cu numărul cadastral 0100418362, contribuția SRL „Basconslux” fiind suportarea tuturor cheltuielilor legate de activitatea de construcție a blocurilor locative situate în municipiul Chișinău, str. Colina Pușkin, 3, pe terenul cu numărul cadastral 0100418.362, contribuția ÎM „Benfatto Plast” SRL fiind transmiterea terenului situate în municipiul Chișinău, str. Colina Pușkin, 3 cu numărul cadastral 0100418.362, cu înregistrarea dreptului de proprietate asupra imobilelor cu nr. cadastrale 0100418362, 0100418362.01, 0100418362.02 proporțional contribuțiilor de participare în proporții de 6,348 % după ÎM „Benfatto Plast” SRL și 93,652 % după SRL „Basconslux”.

La 26 noiembrie 2021, ÎM „Benfatto Plast” SRL a contestat cu recurs (concretizat pe parcurs) decizia din 29 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

La 10 ianuarie 2022, SRL „Basconslux” a depus o referință la recursul declarat de către ÎM „Benfatto Plast” SRL, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 01 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat

de ÎM „Benfatto Plast” SRL a fost considerat admisibil.

La 06 iulie 2022, SRL „Basconslux” a depus cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a unei sintagme din art. 1929 alin. (1) din Codul civil și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova.

În motivarea cererii a indicat că, în cazul în care instanța se va expune asupra participării la societate civilă, există posibilitate prin aplicarea articolului contestat să fie stabilite imprevizibil anumite obligații majore, fapt care duce la imprevizibilitatea normei din Codul civil.

Examinând materialele cauzei și motivele invocate în cerere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră necesar de a respinge cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizare a Curții Constituționale a Republicii Moldova, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Colegiul atestă că, la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 ”Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, *ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze* aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că, dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate *urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Curtea reține că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie

competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând respectarea condițiilor prevăzute la § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, ajunge la concluzia că, acestea nu sunt întrunite în totalitate, în special ce se referă la condiția că „prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei”.

Totuși, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, acest drept procesual trebuie exercitat cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia a fost recunoscut și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți. Or, în conformitate cu art. 61 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Colegiul lărgit atestă că atât acțiunea reconvențională depusă de ÎM „Benfatto Plast” SRL, cât și soluțiile instanțelor judecătorești, în această privință, au fost bazate în drept pe prevederile ce reglementează contractul de societate civilă în redacția Codului civil în vigoare până la data de 01 martie 2019, pe când SRL „Basconslux” invocă neconstituționalitatea normei în redacția în vigoare în prezent.

Jurisprudența Curții Constituționale evidențiază posibilitatea invocării excepției de neconstituționalitate și în privința unei norme legale abrogate, dar care potrivit principiului acțiunii legii în timp este aplicabilă speței. În această ordine de idei, Colegiul lărgit evidențiază repetat una din condițiile principale indicate în art. 12¹ alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

În decizia nr. 10 din 19 ianuarie 2017, §17, Curtea Constituțională a stabilit că, excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată. Prin urmare, *norma contestată trebuie să fie aplicabilă* la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.

Mai mult, în decizia nr. 133 din 05 decembrie 2019, § 23, Curtea a notat că, odată ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată, *aplicabilitatea și relevanța normei contestate* pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării.

Astfel, la caz, este cert faptul că prevederile art. 1929 alin. (1) din Codul civil nu sunt aplicabile raporturilor juridice litigioase și nu sunt determinante în soluționarea cauzei, or presupusul contract de societate civilă, a cărui valabilitate se solicită a fi constatată, a fost încheiat sub imperiul Codului civil în redacția în vigoare până la 01 martie 2019.

În circumstanțele sus relatate Colegiul conchide că, cererea depusă de SRL „Basconslux” cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a unei sintagme din art. 1929 alin. (1) din Codul civil, urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 12¹, 269, 270 al Codului de procedură civilă, Colegiul

civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de SRL „Basconslux” cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a unei sintagme din art. 1929 alin. (1) din Codul civil.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Victor Burduh

Mariana Pitic